

RP 142/2008 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av avfallslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att avfallslagen ändras så att de kostnader för behandlingen av avfallet som avfallsinnehavaren ska svara för och som ska inkluderas i den avgift som uppbärs för behandlingen specificeras. De föreslagna preciseringarna är nödvändiga för ett exakt genomförande av rådets direktiv om deponering av avfall.

Enligt förslaget preciseras även de bestämmelser som gäller transport av avfall till Finland för behandling.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1 Nuläge**1.1 Avgift för behandling av avfall**

Finland har den 4 april 2008 av Europeiska gemenskapernas kommission tagit emot ett motiverat yttrande enligt artikel 226 EG. Yttrandet gäller genomförandet av rådets direktiv 1999/31/EEG om deponering av avfall, vilket i fortsättningen kallas deponeringsdirektivet eller direktivet. Yttrandet utgör en fortsättning på det överträdelseförfarande som kommissionen inlett med en formell underrättelse daterad den 23 mars 2007. Underrättelsen gäller genomförandet av över 20 bestämmelser i deponeringsdirektivet. I det motiverade yttrandet påtalar kommissionen för Fastlandsfinlands del bara brister i genomförandet av artikel 10 och artikel 13.a i direktivet.

Enligt artikel 10 i deponeringsdirektivet måste medlemsstaterna ”vidta åtgärder för att se till att alla kostnader för att inrätta och driva en deponeringsanläggning, så långt möjligt inbegripet kostnaden för den ekonomiska säkerheten eller dess motsvarighet som avses i artikel 8.a iv och de beräknade kostnaderna för avslutning och efterbehandling av platsen under minst trettio år, skall omfattas av det pris som huvudmannen skall ta ut för deponering av alla slag av avfall på den platsen”.

Kommissionen anser att artikel 10 i direktivet inte genomförts tillräckligt exakt, och därmed inte heller korrekt, i den nationella lagstiftningen. Kommissionen fäster särskild uppmärksamhet på att det i finsk lagstiftning inte finns bestämmelser om huvudmannens skyldighet att stå för alla de kostnader som nämns i artikel 10 i fråga om avstjälningsplatser som inte är kommunala.

Enligt 27 § i avfallslagen (1072/1993) svarar avfallsinnehavaren eller föregående innehavare för de kostnader som föranleds av avfallet, om inte något annat följer av 3 a kap. i fråga om producentansvar. Bestämmelsen om avfallsinnehavarens kostnadsansvar

stämmer överens med motsvarande bestämmelse i Europa-parlamentets och rådets direktiv 2006/12/EG om avfall.

Enligt 28 § 2 mom. i lagen ska den kommunala avfallsavgiften täcka åtminstone de kostnader som föranleds av inrättandet, användningen, urbruktagandet och eftervården av behandlingsplatser. Bestämmelsen bereddes år 1993, och som modell användes motsvarande bestämmelse i det förslag till deponeringsdirektiv som då fanns att tillgå.

Beträffande 28 § 2 mom. i avfallslagen och genomförandet av deponeringsdirektivet kräver 20 § i miljöskyddsförordningen (169/2000) att miljötillståndsbeslut inbegriper föreskrifter om hur länge huvudmannen ska svara för eftervården av avstjälningsplatsen, och att tillståndsmyndigheten när den meddelar en föreskrift beaktar den fara eller olägenhet som avstjälningsplatsen medför för hälsan eller miljön under en tid av minst 30 år efter det att avstjälningsplatsen stängts. Enligt 42 § 3 mom. i miljöskyddslagen (86/2000) ska en verksamhetsutövare som driver en avstjälningsplats dessutom ställa en med beaktande av verksamhetens omfattning och natur samt de villkor som meddelas i fråga om verksamheten tillräcklig säkerhet eller föreslå andra motsvarande arrangemang för att tillse en behörig avfallshantering. I sitt svar av den 26 maj 2008 på kommissionens motiverade yttrande medger Finland att ordalydelsen i de nuvarande nationella bestämmelserna inte i sin helhet till punkt och pricka motsvarar artikel 10 i deponeringsdirektivet. I praktiken stämmer arrangemangen likväl överens med direktivet.

Enligt avfallslagen vilar skyldigheten att svara för de kostnader som avfallet medför på den nuvarande eller den föregående innehavaren av avfallet. När avfall överläts till en verksamhetsutövare som driver en avstjälningsplats blir denna enligt 15 § 2 mom. i avfallslagen ny innehavare av avfallet och därmed skyldig att se till att avfallshanteringen ordnas och svara för de kostnader som avfallshanteringen medför. För att täcka dessa

kostnader ska verksamhetsutövaren ta betalt av den som överlämnar avfallet.

Som ovan konstaterats ska en kommun enligt avfallslagen bära upp en avfallsavgift som täcker åtminstone de kostnader som föranleds av inrättandet, användningen, urbruktagandet och eftervården av avstjälningsplatser och andra behandlingsplatser. Lagen innehåller inga motsvarande bestämmelser om avgifter som uppbärs av privata avstjälningsplatser. Emellertid bestäms avgifterna även vid en privat avstjälningsplats utifrån de kostnader som föranleds av de allmänna miljöskyddskraven och kraven på ekonomiska säkerheter och de mera preciserade kraven i tillståndsföreskrifterna för avstjälningsplatsen, vilka motsvarar verksamhetsutövarens skyldigheter enligt deponeringsdirektivet. I sista hand bestäms avgiften genom ett privaträttsligt avtal mellan företag. När ett företag deponerar avfall på företagets egen avstjälningsplats uppbärs ingen avfallsavgift.

I sitt svar på kommissionens motiverade yttrande konstaterar Finland att nödvändiga preciseringar av lagstiftningen ska genomföras så att de nationella bestämmelserna till sin ordalydelse motsvarar artikel 10 i deponeringsdirektivet. Detta förutsätter ändringar i avfallslagen och ett antal preciseringar i miljöskyddsförordningen. Likväl anser Finland i sitt svar att de föreskrifter om urbruktagande av avstjälningsplatser i artikel 13 a i direktivet som Finland, enligt kommissionens yttrande, inte genomfört fullt ut, de facto genomförts korrekt i och med det miljötillståndsförfarande som miljöskyddslagen och miljöskyddsförordningen föreskriver.

1.2 Transport av avfall till Finland för behandling

På grund av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall ändrades avfallslagen 2007. Enligt 47 § i den ändrade lagen (747/2007) är det förbjudet att transportera avfall till Finland för behandling bland annat om avsikten är att förbränna avfallet på andra platser än i anläggningar som är specialiserade på förbränning av problemavfall eller deponera det i eller på marken eller på särskilt planerade av-

stjälningsplatser. En bestämmelse med nästan likadant innehåll ingick i statsrådets beslut om den del av den riksomfattande avfallsplanen som gäller internationella avfalls transporter (495/1998), vilket upphävdes i samband med lagändringen. Enligt 6 § i beslutet var transport av annat avfall än problemavfall till Finland för behandling i ovan nämnda anläggningar dock tillåtet, om det grundade sig på samarbete mellan kommuner i Finland och Sverige eller Norge och transporten inte stred mot de regionala utvecklingsmålen för avfallshanteringen. Detta undantag från importförbudet glömdes av miss tag bort i regeringens proposition när nämnda ändring av avfallslagen gjordes.

Avfallslagens 47 § har en koppling till 48 a §, som innehåller bestämmelser om avtal som gäller gränsområden mellan Finland och en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller en stat som tillhör det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Ett sådant avtal med Sverige är under beredning, och syftet är att förenkla förvaltningsprocedurerna i samband med transport av kommunalt avfall i gränsområdena. Finland importerar för närvarande kommunalt avfall för behandling som ett led i samarbetet mellan Torneå och Haparanda.

2 Föreslagna ändringar

2.1 Avgift för behandling av avfall

Det föreslås att 27 § i avfallslagen kompletteras med ett nytt 2 mom. som preciserar avfallsinnehavarens eller den förra innehavarens skyldighet enligt 1 mom. att bekosta behandlingen av avfallet. Paragrafens rubrik preciseras på motsvarande sätt. Paragrafens första moment ändras inte.

Enligt förslaget ska avfallsinnehavaren svara för de kostnader som föranleds av inrättandet, användningen, urbruktagandet och eftervården av behandlingsplatser. Dessa kostnader ska räknas med i den avgift som uppbärs för behandlingen av avfallet. I fråga om avfall som deponeras föreslås att lagen även preciseras i enlighet med deponeringsdirektivet så att avfallsinnehavaren blir skyldig att svara för kostnaderna för den säkerhet

eller motsvarande arrangemang som avses i 42 § 3 mom. i miljöskyddslagen. Dessutom ska avfallsinnehavaren svara för de kostnader som föranleds av urbruktandet och eftervården av avstjälningsplatsen under minst trettio år.

Det 2 mom., som enligt förslaget fogas till 27 §, ska gälla alla avstjälningsplatser och andra behandlingsplatser för avfall oavsett ägandeförhållanden. Det nya momentet motsvarar således i praktiken 28 § 2 mom. i nuvarande lag, vilket baserar sig på samma princip men gäller enbart kommunala avstjälningsplatser och andra kommunala behandlingsplatser för avfall. För att säkerställa att grunderna för den avfallsavgift som kommunen bär upp för den kommunala avfallshanteringen förblir klara, föreslås likväl att den sist nämnda bestämmelsen bevaras och preciseras genom en hänvisning till det nya 2 mom. i 27 §. Det nuvarande 1 mom. i 28 § ändras inte enligt förslaget.

För att genomföra deponeringsdirektivet ska det, utöver de lagändringar som ovan beskrivits, även göras en liten ändring i 20 § i miljöskyddsförordningen, som anger vilka föreskrifter som ska ingå i miljötillstånd för avstjälningsplatser. Ett utkast till ändring av förordningen ingår i denna proposition som bilaga.

2.2 Transport av avfall till Finland för behandling

Enligt förslaget ska ett nytt 3 mom. fogas till 47 § i avfallslagen. Bestämmelsen gör det möjligt att, såsom tidigare, till Finland importera annat avfall än problemavfall för sådan behandling som avses i 2 mom. 1 eller 2 punkten, om transporten grundar sig på samarbete inom avfallshanteringen mellan en finsk och en svensk eller en finsk och en norsk kommun. Under de förutsättningar som anges i 2 mom. kommer det således att vara möjligt att transportera avfall till Finland för förbränning på andra platser än i anläggningar som är specialiserade på förbränning av problemavfall eller för deponering i eller på marken eller på särskilt planerade avstjälningsplatser. Den begränsning i motsvarande bestämmelse i statsrådets beslut 495/1998 som förbjöd sådan transport av avfall till Fin-

land när den stred mot regionala mål för utvecklingen av avfallshanteringen anses inte längre nödvändig.

3 Propositionens konsekvenser

Genom de föreslagna bestämmelserna säkerställs att deponeringsdirektivet även till sin ordalydelse blir exakt genomfört i finsk lag. Ändringarna inverkar i praktiken inte på kostnaderna för behandling av avfall eller på de avgifter som uppbärs för avfall som deponeras på avstjälningsplatser.

Den som driver en avstjälningsplats måste vara på det klara med samtliga kostnader som verksamheten medför, såsom kostnaderna för att inrätta, använda, övervaka och följa upp avstjälningsplatsen samt kostnaderna för att sanera och eftervårda området. I kostnaderna ska avstjälningsplatsens hela livscykel beaktas.

De avgifter som uppbärs för avfall som lämnas till en avstjälningsplats grundar sig på företagsekonomiska beslut, som tillsynsmyndigheterna inte förutsätts direkt lägga sig i. Kostnaderna för verksamheten bestäms av de allmänna krav som ställs i deponeringsdirektivet, miljöskyddslagen, avfallslagen och statsrådets beslut om avstjälningsplatser (861/1997) samt specifika föreskrifter som anges i miljötillståndet. Den som driver en avstjälningsplats ska täcka de relevanta kostnader som verksamheten medför genom de avgifter som uppbärs för avfall som lämnas till avstjälningsplatsen. I fråga om industrins egna interna avstjälningsplatser täcks kostnaderna på annat sätt.

Den föreslagna preciseringen av bestämmelsen om transport av avfall till Finland innebär att bestämmelserna om transport av avfall blir nästan likadana som de var innan avfallslagen ändrades genom lag 747/2007. Preciseringen är nödvändig för kommunsamarbetet över statsgränsen.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid miljöministeriet. Utåtanden om ett utkast till proposition har begärts av de regionala miljöcentralerna, miljötillståndsverken, Finlands Kommunförbund rf, avfallsverksföreningen Jätelaitosyh-

distys ry, Finlands näringsliv rf och Miljöföretagens Förbund rf. I fråga om den del av propositionen som gäller transport av avfall har Finlands miljöcentral, Finlands näringsliv rf, Jätelaitosyhdistys ry, Finlands Kommunförbund rf och Miljöföretagens Förbund rf hörts separat.

5 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag**om ändring av avfallslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i avfallslagen av den 3 december 1993 (1072/1993) 27 och 28 §, av dem 27 § sådan
den lyder i lag 452/2004, samt
fogas till 47 §, sådan den lyder i lag 747/2007, ett nytt 3 mom. som följer:

27 §

Avfallsinnehavarens kostnadsansvar och avgiften för behandlingen av avfallet

Avfallsinnehavaren eller föregående innehavare svarar för de kostnader som föranleds av avfallet, om inte något annat följer av 3 a kap. i fråga om producentansvar.

Kostnaderna för behandlingen av avfallet och den avgift som tas ut för behandlingen ska omfatta de kostnader som föranleds av inrättandet, användningen, urbruktagandet och eftervården av behandlingsplatsen, inklusive kostnaderna för säkerhet eller motsvarande arrangemang för avstjälpningsplatsen enligt 42 § 3 mom. i miljöskyddslagen samt de beräknade kostnaderna för urbruktagandet och eftervården av avstjälpningsplatsen under en tid av minst trettio år.

28 §

Kommunal avfallsavgift

Kommunen har rätt att ta ut en avfallsavgift för täckande av de kostnader som kommunen har för den kommunalt anordnade avfallshanteringen samt uppgifterna i anslutning till den. Avfallsavgiften kan bestå av en eller flera avgifter.

För behandlingen av avfall ska det dock tas ut en avfallsavgift som täcker åtminstone de kostnader som avses i 27 § 2 mom.

47 §

Transport av avfall till Finland för behandling

Annat avfall än problemavfall får likväl transporteras till en sådan avfallsbehandlingsplats som avses i 2 mom. 1 eller 2 punkten, om transporten grundar sig på samarbete inom avfallshanteringen mellan en finsk och en svensk eller en finsk och en norsk kommun.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 19 september 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Miljöminister *Paula Lehtomäki*

Lag

om ändring av avfallslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i avfallslagen av den 3 december 1993 (1072/1993) 27 och 28 §, av dem 27 § sådan
den lyder i lag 452/2004, samt
fogas till 47 §, sådan den lyder i lag 747/2007, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

27 §

Avfallsinnehavarens kostnadsansvar

Avfallsinnehavaren eller föregående innehavare svarar för de kostnader som föranleds av avfallet, om inte något annat följer av 3 a kap. i fråga om producentansvar.

28 §

Kommunal avfallsavgift

Kommunen har rätt att bära upp en avfallsavgift för täckande av de kostnader som den av kommunen anordnade avfallshanteringen samt uppgifterna i anslutning därtill åsamkar kommunen. Avfallsavgiften kan bestå av en eller flera avgifter.

För behandlingen av avfall skall uppbäras en avgift som täcker åtminstone de kostnader som föranleds av inrättandet, användningen, urbruktagandet och eftervården av behandlingsplatser.

Föreslagen lydelse

27 §

Avfallsinnehavarens kostnadsansvar och avgiften för behandlingen av avfallet

Avfallsinnehavaren eller föregående innehavare svarar för de kostnader som föranleds av avfallet, om inte något annat följer av 3 a kap. i fråga om producentansvar.

Kostnaderna för behandlingen av avfallet och den avgift som tas ut för behandlingen ska omfatta de kostnader som föranleds av inrättandet, användningen, urbruktagandet och eftervården av behandlingsplatsen, inklusive kostnaderna för säkerhet eller motsvarande arrangemang för avstjälningsplatsen enligt 42 § 3 mom. i miljöskyddslagen samt de beräknade kostnaderna för urbruktagandet och eftervården av avstjälningsplatsen under en tid av minst trettio år.

28 §

Kommunal avfallsavgift

Kommunen har rätt att ta ut en avfallsavgift för täckande av de kostnader som kommunen har för den kommunalt anordnade avfallshanteringen samt uppgifterna i anslutning till den. Avfallsavgiften kan bestå av en eller flera avgifter.

För behandlingen av avfall ska det dock tas ut en avfallsavgift som täcker åtminstone de kostnader som avses i 27 § 2 mom.

8
Gällande lydelse

RP 142/2008 rd

Föreslagen lydelse

47 §

Transport av avfall till Finland för behandling

47 §

Transport av avfall till Finland för behandling

Annat avfall än problemavfall får likväl transporteras till en sådan avfallsbehandlingsplats som avses i 2 mom. 1 eller 2 punkten, om transporten grundar sig på samarbete inom avfallshanteringen mellan en finsk och en svensk eller en finsk och en norsk kommun.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bilaga 2

Förordning

om ändring av 20 § i miljöskyddsförordningen

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från miljöministeriet, *ändras* i miljöskyddsförordningen av den 18 februari 2000 (169/2000) 20 § 2 mom. som följer:

20 §	länge avstjälningsplatsen kommer att medföra fara eller olägenhet för hälsan eller miljö efter att den tagits ur bruk.
<i>Föreskrifter i tillståndsbeslut som gäller avstjälningsplatser</i>	_____

Den föreskrift som avses i 1 mom. 7 punkten ska baseras på en bedömning av hur

Denna förordning träder i kraft den 200 .